

AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko. **Beata Bolesławska-Lewandowska**

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- a) VII 1998: stopień magistra muzykologii (dyplom z wyróżnieniem), Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego.
- b) V 2010: stopień doktora nauk humanistycznych, PhD, School of Music, Cardiff University, Wielka Brytania, tytuł dysertacji: *Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music after 1956*, promotor: Prof. Adrian Thomas, recenzenci: Prof. Stephen Walsh, Prof. Nigel Osborne.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.

XI 2015 – do chwili obecnej: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Zakład Muzykologii – Muzyka polska za granicą: adiunkt

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789):

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

Za i ponad żelazną kurtyną. Roman Palester, Andrzej Panufnik i Zygmunt Mycielski w kręgu emigracji politycznej II połowy XX wieku
(cykl publikacji powiązanych tematycznie)

b) na w/w osiągnięcie składają się następujące publikacje:

- 1) Beata Bolesławska-Lewandowska „Skazani na zapomnienie? O obecności muzyki emigracyjnej w kraju i na świecie”, w: *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wiczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018, recenzent: dr hab. Krzysztof Moraczewski, prof. UAM, s. 92–98.
- 2) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Emigracyjne drogi Romana Palestra i Andrzeja Panufnika”, *Roczniki Kulturoznawcze* 8 (2017), nr 2, s. 155–175.
- 3) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Roman Palester i Andrzej Panufnik wobec wyzwań emigracji politycznej z PRL. Podobieństwa i różnice przyjętych postaw twórczych”, w: *Twórcy – źródła – archiwa*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Jolanta Guzy-Pasiak (= *Muzyka polska za granicą*, 1), Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2017, recenzenci: dr hab. Marcin Gmys, prof. UAM, dr hab. Iwona Lindstedt, s. 93–110.
- 4) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Between Emotion and Intellect. On the Musical Language of Andrzej Panufnik (1914–1991)”, *Musicology Today* (2015), s. 18–30.

- 5) Beata Bolesławska-Lewandowska, „The Symbolism of Tantra in Andrzej Panufnik’s Triangles for 3 Flutes and 3 Cellos (1972)”, w: *The Orient in Music – Music of the Orient*, red. Małgorzata Grajter, Cambridge Scholars Publishing, Cambridge 2017, s. 129–159.
- 6) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Kierunki, nurty, inspiracje – o języku muzycznym Romana Palestra”, w: *Twórcy – źródła – archiwa*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Jolanta Guzy-Pasiak (= *Muzyka polska za granicą*, 1), Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2017, recenzenci: dr hab. Marcin Gmys, prof. UAM, dr hab. Iwona Lindstedt, s. 111–130.
- 7) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Zygmunt Mycielski na łamach paryskiej *Kultury*”, *Polski Rocznik Muzykologiczny* 15 (2017), s. 78–98.
- 8) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Roman Palester i Jerzy Giedroyc – o wzajemnych kontaktach w świetle zachowanej korespondencji”, *Muzyka* 64 (2019) nr 1, s. 67–80.
- 9) Beata Bolesławska-Lewandowska, „Zygmunt Mycielski i Andrzej Panufnik – o muzycznej przyjaźni ponad żelazną kurtyną”, *Muzyka* 61(2016), nr 4 (243), s. 43–60.
- 10) Beata Bolesławska-Lewandowska „«Chyba istotą naszego życia, czy radości, czy jak to chcesz nazwać, to komponować». Jeszcze o relacjach Zygmunta Mycielskiego i Andrzeja Panufnika”, w: *Człowiek, myśl, muzyka. Wokół postaci i twórczości Zygmunta Mycielskiego*, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2019, recenzent: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz, s. 42–53.
- 11) *Zygmunt Mycielski – Andrzej Panufnik. Korespondencja. Część 1: Lata 1949–1969*, opracowanie, wstęp i komentarze Beata Bolesławska-Lewandowska, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2016, recenzenci: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz, dr hab. Iwona Lindstedt.
- 12) *Zygmunt Mycielski – Andrzej Panufnik. Korespondencja. Część 2: Lata 1970–1987*, opracowanie, wstęp i komentarze Beata Bolesławska-Lewandowska, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2018, recenzenci: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz, dr hab. Iwona Lindstedt.

c) omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Przedstawione osiągnięcie naukowe jest efektem moich badań nad problematyką związaną z życiem, twórczością i działalnością trzech wybitnych postaci polskiego życia muzycznego II połowy XX wieku: Romana Palestra, Andrzeja Panufnika i Zygmunta Mycielskiego w kontekście ich związków z polską emigracją po 1945 roku. Jak wiadomo, Roman Palester i Andrzej Panufnik byli uchodźcami z komunistycznej Polski – Palester wyjechał z kraju w 1947 roku, a swą decyzję o pozostaniu na Zachodzie ogłosił w 1950 roku. Panufnik przedostał się przez Szwajcarię do Wielkiej Brytanii w roku 1954. Obaj od tego czasu weszli w krąg polskich twórców emigracyjnych, w kraju skazanych na zapomnienie przez objęcie ich nazwisk i muzyki zapisem cenzury (obowiązującym formalnie do 1977 roku). Zygmunt Mycielski nigdy co prawda nie udał się na emigrację, uważając że jego miejsce jest w Polsce, pozostawał jednak w ścisłym kontakcie ze środowiskiem twórców i środowisk emigracyjnych. Za te kontakty, zwłaszcza z paryską *Kulturą*, spotykały go w kraju represje i okresowe zapisy cenzury, obejmujące tak zakaz publikacji i wykonań, jak

i odmowy paszportu. Jego relacje z Andrzejem Panufnikiem, a także z Romanem Palestrem czy red. Jerzym Giedroyciem pozwalają na włączenie go w kontekst badań związanych z kręgiem działań i problemów polskiej emigracji powojennej. Moje dotychczasowe badania, skoncentrowane nie tylko wokół muzyki, ale również wzajemnych relacji wymienionych twórców, ich związków z tak ważną instytucją emigracyjną, jak paryska *Kultura*, a także analizą emigracyjnej działalności kompozytorskiej, pozwalają podsumować dotychczasowy dorobek i zaprezentować jego rezultat w formie cyklu publikacji stanowiącego prezentowane tu osiągnięcie naukowe. Zaproponowany układ prac odzwierciedla bloki tematyczne, składające się na całościowe ujęcie prezentowanego tematu.

Na początku chciałabym zauważyć, że tematyka związana z twórczością polskich kompozytorów działających na emigracji jest w pewnym stopniu obecna w polskiej muzykologii od lat – należy tu przede wszystkim zwrócić uwagę na pionierskie w tym zakresie artykuły prof. Zofii Helman i Tadeusza Kaczyńskiego, publikowane w latach 1970. na łamach kwartalnika *Muzyka i Ruchu Muzycznego*, a także ich późniejsze książki poświęcone Panufnikowi (Tadeusz Kaczyński, *Andrzej Panufnik i jego muzyka*, Warszawa 1994) i Palestrowi (Zofia Helman, *Roman Palester. Twórca i dzieło*, Kraków 1999). Badania przez nich podjęte miały zasadniczy wpływ na moją własną działalność naukową, jak i związaną z nią aktywność popularyzatorską. Już w czasie studiów magisterskich zainteresowałam się bliżej muzyką i biografią Andrzeja Panufnika – czego owocem praca magisterska, *Symetria w symfoniach Andrzeja Panufnika. Teoria i praktyka*, przygotowana pod kierunkiem prof. Macieja Gołąba w Instytucie Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego (1998), a następnie napisana na zamówienie Polskiego Wydawnictwa Muzycznego monografia *Panufnik* (Kraków 2001). W dalszych latach odeszłam od problematyki emigracyjnej na rzecz badania twórczości muzycznej w Polsce, szczególnie w zakresie symfoniki (praca doktorska, *Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music after 1956*, napisana pod kierunkiem prof. Adriana Thomasa, Cardiff University 2010). Do tematyki związanej z twórczością i działalnością polskich kompozytorów za granicą, zwłaszcza w kontekście emigracji politycznej po 1945 roku, powróciłam natomiast w ostatnich latach, w szczególności po dołączeniu do grona pracowników naukowych Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk (listopad 2015).

Podejmując badania w tym zakresie, kierowałam się przekonaniem, że w literaturze muzykologicznej dotyczącej kompozytorów emigracyjnych koncentrowano się dotychczas raczej na analizach życia i muzyki wybranych twórców, nie podejmując właściwie prac, których celem byłoby porównanie ich postaw i działalności, czy też zbadanie wzajemnych relacji zarówno w kontekście działań emigracji politycznej, jak i związków z krajem. Dotyczy to także braku bliższych informacji na temat kontaktu kompozytorów z paryską *Kulturą* jako jedną z najważniejszych polskich instytucji emigracyjnych. Wiadomo było, co prawda, że zarówno Roman Palester, jak i Andrzej Panufnik oraz Zygmunt Mycielski publikowali na łamach tego pisma (Panufnik w najmniejszym stopniu, co wynikało z jego braku zamiłowania do działalności publicystycznej oraz koncentracji na twórczości muzycznej), jednak dopiero przeprowadzone przeze mnie badania w archiwum *Kultury* w Maisons-Laffitte pozwoliły odsłonić kulisy kontaktów wymienionych twórców z redaktorem Jerzym Giedroyciem. Istnienie i zakres tych relacji ma w moim odczuciu istotne znaczenie, pozwalające na wpisanie wymienionych kompozytorów w szerszy krąg elity kulturalnej polskiej emigracji

politycznej II połowy XX wieku. Z kolei zbadanie wzajemnych relacji i porównanie postaw twórczych Andrzeja Panufnika i Romana Palestra, jak też kontaktów łączących Andrzeja Panufnika i Zygmunta Mycielskiego, pozwoliło na wykazanie powiązań osobistych oraz wspólnoty myśli i działań, nie tylko świadczących o porozumieniu twórców działających na rzecz polskiej kultury „za i ponad żelazną kurtyną”, ale także mających odbicie w krajowym życiu muzycznym. Liczę, że dzięki moim badaniom – opartym w dużej mierze na nieznanym dotąd źródłach (przede wszystkim epistolarnych) – działalność polskich kompozytorów w szerszym kręgu elit kulturalnych polskiej emigracji powojennej stanie się lepiej rozpoznana, dotychczas bowiem nawet pośród naukowców zajmujących się problematyką emigracyjną udział twórców muzyki wydaje się niedoceniany.

Efektom tak zakrojonej problematyki jest wyszczególniona wyżej lista publikacji, ułożona w sposób, który odsłania kolejne aspekty moich badań. Listę tę otwiera artykuł wprowadzający w problem twórczości emigracyjnej oraz jej obecności w kraju („Skazani na zapomnienie? O obecności muzyki emigracyjnej w kraju i na świecie”, **poz. 1**). Wyraźnie rozgraniczam w nim problemy twórców, którzy opuścili kraj z przyczyn politycznych – jak właśnie Roman Palester i Andrzej Panufnik; i w związku z tym celowo skazani zostali na wyrugowanie z życia muzycznego kraju (zapis cenzury), od późniejszego pokolenia kompozytorów opuszczających kraj bez konieczności zrywania kontaktów z rodzimym środowiskiem (np. Witold Szalonek, Zbigniew Bargielski, Krzysztof Meyer), czy też nieobecnością muzyki emigrantów w polskim życiu muzycznym ze względu na neoklasyczną stylistykę ich kompozycji (np. Antoni Szałowski, Aleksander Tansman), po 1956 roku uznawaną za konserwatywną i przez to pozostającą w dużej mierze poza zainteresowaniem krajowego środowiska muzycznego. W przedstawionym cyklu publikacji artykuł ten, dający syntetyczny obraz problematyki polskich kompozytorów emigracyjnych po II wojnie światowej (na marginesie dodam, że w tym przypadku numeracja stron, ze względu na przyjęty układ książki, nie oddaje realnej objętości tekstu – ok. 31 tys. znaków) postrzegać można jako wstęp do następnych tekstów, bardziej szczegółowych i skupionych na wyselekcjonowanej problematyce.

W kolejnych artykułach („Emigracyjne drogi Romana Palestra i Andrzeja Panufnika” oraz „Roman Palester i Andrzej Panufnik wobec wyzwań emigracji politycznej z PRL. Podobieństwa i różnice przyjętych postaw twórczych”, **poz. 2 i 3**) podjęłam się porównania losów i postaw twórczych Romana Palestra i Andrzeja Panufnika w kontekście emigracji politycznej z PRL. Obaj twórcy stali się dla komunistycznych władz Polski największymi wrogami pośród kompozytorów – Palester przez swą pracę dla Rozgłośni Radia Wolna Europa w Monachium (1952–1972), Panufnik natomiast – przez niespodziewaną ucieczkę w 1954 roku (w przeddzień obchodów 10-lecia PRL), a następnie przez napełnione treściami polskimi i politycznymi dedykacjami kompozycje (*Sinfonia sacra* na 1000-lecie chrztu Polski, *Epitafium katyńskie*, poświęcona Solidarności *Sinfonia votiva*, czy dedykowany pamięci ks. Jerzego Popiełuszki *Koncert fagotowy*). W tekstach tych analizuję zarówno powody, jak i konsekwencje decyzji kompozytorów o opuszczeniu kraju, rozważając także postawy każdego z nich w stosunku do spraw polskich – obejmujące zarówno ich działalność na polu publicznym (wypowiedzi medialne, publicystyka), jak i twórczość kompozytorską. Mimo zbliżonej oceny polityki kulturalnej PRL, widocznej w wypowiedziach medialnych oraz prywatnej korespondencji obu twórców, w komponowanych utworach przyjęli oni

odmienne strategie – podczas gdy Panufnik dawał wyraz swym odczuciom w muzyce (wspomniane wyżej dedykacje, odniesienia do polskiej muzyki ludowej i religijnej, etc.), Palester, zaangażowany w działalność Radia Wolna Europa i tam komentujący na bieżąco sprawy krajowe, w utworach pozostał zasadniczo wolny od odniesień polskich. Porównanie postaw obu kompozytorów ułatwiło mi odnalezienie w Archiwum Andrzeja Panufnika w Twickenham niewielkiego zbioru korespondencji obu twórców, który nie tylko potwierdza łączące ich bliskie relacje (zwłaszcza w pierwszych latach pobytu na emigracji), ale i daje szereg cennych informacji na temat podejmowanych przez nich działań – informacje te wykorzystałam (w różnym zakresie) w obu artykułach.

Wątki dotyczące twórczości obu kompozytorów przynosi kolejny blok tekstów (**poz. 4, 5, 6**). Koncentruję się w nich na przybliżeniu najważniejszych cech stylistycznych muzyki Andrzeja Panufnika („Between Emotion and Intellect. On the Musical Language of Andrzej Panufnik (1914–1991)”, poz. 4 oraz „The Symbolism of Tantra in Andrzej Panufnik’s *Triangles for 3 Flutes and 3 Cellos* (1972), poz. 5) oraz Romana Palestra („Kierunki, nurty, inspiracje – o języku muzycznym Romana Palestra”, poz. 6). Wskazuję przy tym na elementy języka muzycznego związane z Polską (np. inspiracje sztuką ludową u Panufnika, obecność polskiej poezji w utworach Palestra), a także szczegółowo analizuję genezę i strukturę kompozycji Panufnika *Triangles* na 3 flety i 3 wiolonczele, jako jego autorską koncepcję utworu audiowizualnego, zrealizowanego specjalnie do wykonania telewizyjnego (utwór powstał na zamówienie Telewizji BBC). W tej ostatniej pracy wykorzystałam niepublikowany rękopis partytury oraz zapis szczegółowych wytycznych co do realizacji telewizyjnej utworu, zachowany w Archiwum Andrzeja Panufnika w Twickenham, a udostępniony mi przez wdowę po kompozytorze. Analiza powstałej na emigracji twórczości kompozytorskiej Andrzeja Panufnika i Romana Palestra, poza wskazaniem na wysoce indywidualne cechy języka każdego z nich – u Panufnika skoncentrowanego wokół roli symetrii i geometrii, u Palestra natomiast opartego na oryginalnym połączeniu materiału kształtowanego przy użyciu procedur serialnych (swobodnie traktowanych) z klasycznym myśleniem formalnym oraz ekspresjonistyczną głębią wyrazu; przynosi także szereg interesujących paralel do twórczości muzycznej rozwijanej w kraju (ekspresjonistyczny rys Palestra a muzyka Tadeusza Bairda; koncepcje formalne Panufnika a idea formy zamkniętej Lutosławskiego, etc.), potwierdzając znaczenie obu twórców w historii polskiej muzyki II połowy XX wieku.

Kolejne teksty są rezultatem badań zainspirowanych wspomnianą wyżej kwerendą w archiwum Instytutu Literackiego w Maisons-Laffitte pod Paryżem, przeprowadzoną przeze mnie w 2016 roku. Dotyczą one relacji Zygmunta Mycielskiego i Romana Palestra z paryską *Kulturą* i jej szefem, red. Jerzym Giedroycem – i to zarówno w zakresie publikacji zamieszczanych na łamach pisma, jak i kontaktów prywatnych, o których wiedzę przynosi zachowana w archiwum, a dotychczas niepublikowana korespondencja. Mowa tu o tekstach: „Zygmunt Mycielski na łamach paryskiej *Kultury*” oraz „Roman Palester i Jerzy Giedroyc – o wzajemnych kontaktach w świetle zachowanej korespondencji” (**poz. 7 i 8**). W pierwszym z nich (poz. 7) pojawia się także osoba Andrzeja Panufnika, jako że jeden z artykułów opublikowany pod nazwiskiem Panufnika w rzeczywistości napisany został przez Zygmunta Mycielskiego – chodzi o artykuł „Muzyczne wypowiedzi N.S. Chruszczowa”, zamieszczony w numerze 5 *Kultury* z 1963 roku (s. 88–92). Właściwe autorstwo wymienionego artykułu

udało mi się ustalić dzięki przebadaniu zachowanej w Archiwum Instytutu Literackiego korespondencji Zygmunta Mycielskiego z Jerzym Giedroyciem oraz porównaniu jej z zapiskami Mycielskiego w dziennikach oraz jego korespondencji z Panufnikiem. W przypadku badania korespondencji Romana Palestra (poz. 8) udało mi się także ustalić autorstwo kilku innych tekstów, o dotychczas niezidentyfikowanych inicjałach bądź pseudonimach, co stało się możliwe dzięki przeanalizowaniu zachowanych w Maisons-Laffitte, powiązanych ze sobą zbiorów korespondencji. Wyniki tych ustaleń pozwoliły mi na bardziej precyzyjną analizę zachowanego materiału, a w konsekwencji przyczyniły się do lepszej interpretacji omawianych w artykule spraw.

Przyjacielskie kontakty łączące Zygmunta Mycielskiego i Andrzeja Panufnika nie były bliżej znane do czasu skompletowania i opracowania przeze mnie obszernej korespondencji obu twórców. Edycja kilkusetstronicowego zbioru listów, których rękopisy zostały mi powierzone przez prof. Jana Stęszewskiego oraz Lady Camillę Panunik, stała się dla mnie ważnym zadaniem badawczym, zrealizowanym najpierw wstępnie w formie opracowania udostępnionego w Internecie, na stronach Instytutu Muzyki i Tańca, które wsparło pierwsze prace redakcyjne grantem programu „Muzyczne białe plamy” (zob. Zał. 4), a następnie w pełnej wersji – uzupełnionej o wszystkie odnalezione listy, opracowanej naukowo i poprzedzonej obszernym autorskim wstępem – w formie dwutomowej edycji, opublikowanej przez Instytut Sztuki PAN w latach 2016 i 2018 (t. 1 i 2; **poz. 11 i 12**). W trakcie pracy nad edycją listów, przygotowałam także dwa artykuły (**poz. 9 i 10**) odnoszące się do bliskiej, opartej na porozumieniu muzycznym, ale także zainteresowaniu sprawami polskiego życia muzycznego i politycznego, przyjaźni Mycielskiego i Panufnika – relacji rozgrywającej się ponad żelazną kurtyną, niezwykle silnej i trwałej, przerwanej dopiero śmiercią Mycielskiego. Każdy z tych artykułów zwraca uwagę na inne aspekty kontaktów obu twórców, będące tematem ich listów. W pierwszym („Zygmunt Mycielski i Andrzej Panufnik – o muzycznej przyjaźni ponad żelazną kurtyną”, poz. 9) skoncentrowałam się na nakreśleniu znaczenia i roli tej znajomości dla spraw życiowych oraz twórczości każdego z kompozytorów, w drugim natomiast („«Chyba istotą naszego życia, czy radości, czy jak to chcesz nazwać, to komponować». Jeszcze o relacjach Zygmunta Mycielskiego i Andrzeja Panufnika”, poz. 10.) skupiłam się na prześledzeniu kulisów, przygotowań, przebiegu oraz emocji towarzyszących przywracaniu muzyki Panufnika na estradę festiwalu Warszawska Jesień w 1977 roku.

W edycji obu tomów korespondencji natomiast starałam się w komentarzach jak najlepiej oświetlić omawiane w listach kwestie, z odniesieniem do źródeł bibliograficznych. Tom pierwszy poprzedziłam ponadto rozbudowanym wstępem, zatytułowanym „Zygmunt Mycielski i Andrzej Panufnik: historia przyjaźni zapisanej w listach” (t. 1, s. IX–XXIII), w którym przybliżyłam drogi życiowe obu twórców w kontekście łączącej ich przyjaźni, podkreślając znaczenie ich korespondencji jako źródła do badań nad muzyką polską II połowy XX wieku. Publikację korespondencji obu twórców, jak również związanych z nią artykułów, uważam za istotny wkład do wzbogacenia stanu wiedzy nie tylko na temat życia i pracy twórczej obu kompozytorów, ale także polskiego życia kulturalnego ich czasów – ów niepublikowany wcześniej zapis wymiany myśli między dwiema ważnymi postaciami polskiej kultury XX wieku rzuca bowiem nowe światło na wiele istotnych wydarzeń, jak festiwale Warszawska Jesień oraz ofensywa tzw. nowej muzyki, działalność Związku

Kompozytorów Polskich, zakup spuścizny kompozytorskiej Antoniego Szałowskiego przez Bibliotekę Narodową i wiele innych. Oba tomy korespondencji Zygmunta Mycielskiego i Andrzeja Panufnika wieńczą wyszczególniony cykl publikacji monotematycznych, składających się na prezentowane tu osiągnięcie naukowe. Składające się nań publikacje są efektem wieloletnich badań, w dużej mierze opartych na nieznanymi dotychczas źródłach oraz ich interpretacjach. Jestem przekonana, że w sposób znaczący wzbogacają one dotychczasową wiedzę na temat życia i działalności twórczej Romana Palestra, Andrzeja Panufnika i Zygmunta Mycielskiego, ich obecności w kręgu emigracji politycznej II połowy XX wieku, a także relacji z krajowym życiem muzycznym.

Uzupełnieniem prezentowanego osiągnięcia naukowego pozostają także inne publikacje mojego autorstwa, związane tematycznie z nakreśloną tu problematyką, choć o wymiarze bardziej upowszechnieniowym – zebrane w niżej zamieszczonym wykazie. Mam tu na myśli obie opublikowane przeze mnie książki będące zbiorami rozmów – na temat Andrzeja Panufnika (*Panufnik. Architekt emocji*, 2014) oraz Zygmunta Mycielskiego (*Mycielski. Szlachectwo zobowiązuje*, 2018). Publikacje te nie są typowymi monografiami naukowymi, jednak ich walor źródłowo-dokumentacyjny, zbierający autoryzowane wypowiedzi rozmówców bliskich każdemu z twórców nadaje im wagę prac o istotnym znaczeniu, łączących optykę naukową z upowszechnieniową. Stawiane w rozmowach kwestie, jak chociażby rola i miejsce Panufnika w życiu muzycznym Wielkiej Brytanii, znaczenie Mycielskiego w kulturze polskiej XX wieku etc., to problemy, które z powodzeniem mogą znaleźć rozwinięcie w dalszych badaniach naukowych. Tematykę dotyczącą Andrzeja Panufnika uzupełnia wydana w Wielkiej Brytanii monografia *The Life and Works of Andrzej Panufnik (1914–1991)*, która jest nieznacznie uaktualnioną wersją mojej monografii *Panufnik*, wydanej w 2001 roku w Krakowie. Jej publikacja w języku angielskim ma ogromne znaczenie dla poszerzenia wiedzy na temat tego twórcy w kręgu odbiorców anglojęzycznych. Jestem ponadto autorką not i tekstów biograficznych poświęconych Andrzejowi Panufnikowi i Romanowi Palestrowi, przygotowanych tak dla wydawnictw leksykograficznych, jak i na strony internetowe (zob. wykaz poniżej). Chciałabym tu również zwrócić uwagę na publikacje multimedialne – w tym przygotowane na zlecenie Instytutu Muzyki i Tańca dwa obszernie raporty na temat obecności muzyki Andrzeja Panufnika. Część 1 raportu, obejmująca lata 1991–2013 zawiera ponad 150 stron opracowanych przeze mnie danych na temat wykonania, dyskografii, publikacji, konferencji i innych wydarzeń związanych z kompozytorem. Część 2 natomiast, o zbliżonej objętości, to zbiór precyzyjnych danych o wydarzeniach roku stulecia urodzin Andrzeja Panufnika (2014). Rok 2014 przyniósł także nowe wydanie autobiografii Andrzeja Panufnika, do której zostałam poproszona o przetłumaczenie ostatniego rozdziału napisanego przez wdowę po kompozytorze, Lady Camillę Panufnik, a obejmującego ostatnie lata życia twórcy.

Wyniki prowadzonych badań naukowych w zakreślonej tematyce staram się na bieżąco upowszechniać zarówno podczas wystąpień na konferencjach naukowych, jak i w działalności popularyzatorskiej. W tej ostatniej chciałabym zwrócić uwagę na działalność w zakresie organizowania koncertów z muzyką trzech wymienionych twórców (np. zaprogramowanie przeze mnie koncertu w ramach festiwalu Warszawskie Spotkania Muzyczne, 8 maja 2017 roku, z utworami Zygmunta Mycielskiego, Andrzeja Panufnika

i Romana Palestra; czy przygotowanie koncepcji programowej koncertu i wystawy *Skazani na zapomnienie: Roman Palester i Andrzej Panufnik* w Teatrze Palladium, 17 września 2018), publikację tekstów w takich pismach, jak *Ruch Muzyczny* czy *Kamerton*, a także na portalach internetowych, w książeczkach do płyt, czy wystąpieniach radiowo-telewizyjnych. Ich szczegółowa lista znajduje się w załączonym Wykazie opublikowanych prac naukowych oraz informacji o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki (Zał. 4 do wniosku).

Inne publikacje związane z tematem, ale ze względu na swój charakter nie wchodzące w skład głównego osiągnięcia naukowego:

I. Monografie:

- 1) *Panufnik. Architekt emocji*, 12 rozmów o Andrzeju Panufniku, wstęp Adam Zagajewski, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2014.
- 2) *The Life and Works of Andrzej Panufnik (1914–1991)*, tłum. Richard Reisner, Ashgate, Farnham 2015.
- 3) *Mycielski. Szlachectwo zobowiązuje*, 10 rozmów o kompozytorze, wstęp Marek Zagańczyk, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2018.

II. Noty i krótkie artykuły biograficzne:

- 1) „Andrzej Panufnik”, nota biograficzna napisana dla Polskiego Centrum Informacji Muzycznej – POLMIC, Warszawa 2014, dostępna online pod adresem: https://polmic.pl/index.php?option=com_mwosoby&view=czlowiek&id=64&Itemid=0&lang=pl
- 2) „Andrzej Panufnik”, nota biograficzna napisana dla wydawcy kompozytora, Boosey&Hawkes, wersja polska, Londyn 2014, dostępna online pod adresem: http://www.boosey.com/pages/cr/composer/composer_main?site-lang=en&composerid=2706&langid=10019&ttype=BIOGRAPHY
- 3) „Andrzej Panufnik – kompozytor-emigrant”, w: *Rodacy na światowej pięciolinii. Polska kultura muzyczna na obczyźnie*, red. Zbigniew Judycki, Tadeusz Skoczek, Fundacja Polonia Semper Fidelis, Warszawa 2015, s. 19–23.
- 4) „Roman Palester”, w: *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018, s. 255–258.
- 5) „Andrzej Panufnik”, w: *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018, s. 259–262.

III. Publikacje multimedialne:

- 1) *Raport o obecności muzyki Andrzeja Panufnika w Polsce i na świecie* (obejmuje lata 1991–2013), Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa 2014, 159 stron, publikacja dostępna

online:

<http://imit.org.pl/uploads/materials/files/RAPORT%20o%20obecności%20muzyki%20Andrzeja%20Panufnika%201991-2013%20-%20IMIT.pdf>

- 2) *ANEKS - Raport o obecności muzyki Andrzeja Panufnika w Polsce i na świecie* (obejmuje wydarzenia roku 2014), Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa 2015, 181 stron.

IV. Tłumaczenia:

- 1) *Andrzej Panufnik Autobiografia*, tłumaczenie ostatniego rozdziału: 'Posłowie – ostatnie lata życia', napisanego przez Camillę Jessel Panufnik, Wydawnictwo Marginesy, Warszawa 2014, s. 411–446.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych.

Poza zakresem badań, które złożyły się na główne osiągnięcie naukowe, mam w swoim dorobku prace wynikające z eksploracji tematów związanych z muzyką polską XX wieku, przede wszystkim w zakresie symfoniki (zob. wykaz poniżej). Rozwój symfonii i myślenia symfonicznego w muzyce polskiej II połowy XX wieku był głównym tematem mojej pracy doktorskiej (2010), która w zmodyfikowanej i rozszerzonej wersji ukazuje się drukiem w 2019 roku w wydawnictwie Taylor&Francis (*The Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music Since 1956*, Abingdon 2019). Wspominam o niej w tym miejscu dlatego, że wersja książkowa wymagała podjęcia przeze mnie dodatkowych – w stosunku do doktoratu – badań z zakresu najnowszej symfoniki polskiej, jako że elementem zupełnie nowym w książce jest ostatni rozdział, poświęcony gatunkowi symfonii w muzyce polskiej po śmierci Witolda Lutosławskiego (Chapter 5: The Symphony at the turn of the centuries: 1994–2017, s. 197–236). Stawiam w nim tezy dotyczące kryzysu symfonii jako gatunku instrumentalnego po śmierci Witolda Lutosławskiego oraz wskazujące na wyraźne przesilenie w kierunku uprawiania symfonii jako gatunku wokalnie-instrumentalnego, widoczne w twórczości kompozytorów polskich w pierwszych dekadach XXI wieku (Krzysztof Penderecki, Krzysztof Meyer, Rafał Augustyn, Paweł Łukaszewski).

Problematyce dotyczącej symfonii w muzyce polskiej II połowy XX wieku poświęciłam też kilka artykułów naukowych („Polish Symphonies of the 1980s as Public Statements against Martial Law”, *Musicology Today* (2011), s. 178–191; „Styl symfoniczny Tadeusza Bairda w utworach po 1956 roku”(= Forum Muzykologiczne, 4), 2011, s. 39–51; „II Symfonia Witolda Lutosławskiego i II Symfonia Henryka M. Góreckiego – dwie koncepcje późnowangardowej symfonii dwuczęściowej”, *Polski Rocznik Muzykologiczny* 9 (2011), s. 217–233; „Lutosławski’s Second Symphony (1967) and Górecki’s Second Symphony (1972): Two concepts of the bipartite late avant-garde symphony”, w: *Polish Music since 1945*, red. Eva Mantzourani, Kraków 2013, s. 163–174), w których poruszam zagadnienia dotyczące symfonii i stylu symfonicznego Andrzeja Panufnika, Henryka Mikołaja Góreckiego, Tadeusza Bairda, a także symfonii związanych z okresem napięć politycznych stanu wojennego (Krzysztof Penderecki, Krzysztof Meyer, Andrzej Panufnik, Witold Lutosławski).

Badania nad życiem i twórczością Henryka Mikołaja Góreckiego zaowocowały także książką będącą zbiorem 42 przeprowadzonych przeze mnie rozmów na temat kompozytora (*Górecki. Portret w pamięci*, Kraków 2013) – będącą obecnie jednym z najważniejszych źródeł do badań nad biografią i muzyką twórcy, cytowaną przez naukowców zajmujących się tym tematem (m.in. Teresa Malecka, Kinga Kiwała, Maria Wilczek-Krupa); a także działalnością publicystyczną (artykuły i recenzje w „Ruchu Muzycznym”) i popularyzatorską poświęconą temu twórcy (np. omówienie biografii oraz wszystkich utworów Góreckiego dla portalu internetowego trzejkompozytorzy.pl, przygotowanego przez Narodowy Instytut Audiowizualny w 2013 roku).

Efektem badań nad muzyką polską II połowy XX wieku jest także artykuł na temat religijnych aspektów muzyki i postawy Witolda Lutosławskiego („«Talent to dobro powierzone...» – etyka chrześcijańska w postawie twórczej i życiowej Witolda Lutosławskiego”, *Pro Musica Sacra* 11 (2013), s. 151–162), a także przekrojowy tekst na temat konstrukcji i konstruktywizmu w muzyce polskiej ostatniego stulecia („Konstruktywizm i konstrukcja w muzyce polskiej XX i XXI wieku”, w: *Powracające fale w muzyce polskiej 1918–2018*, red. Marta Szoka, Łódź 2019, s. 135–156). Badania nad życiem i twórczością Andrzeja Panufnika i Zygmunta Mycielskiego, wchodzące w zakres głównego osiągnięcia naukowego, uzupełniają w moich publikacjach tematy dotyczące każdego z twórców, ale już bez uwzględniania kontekstu emigracyjnego, za to odnoszące się do wcześniejszego okresu ich działalności – wojennej w przypadku Panufnika („Muzyka czasów terroru? Okupacyjne uwertury orkiestrowe Grażyny Bacewicz i Andrzeja Panufnika”, w: *Grażyna Bacewicz. Konteksty życia i twórczości*, red. Marta Szoka, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź 2016, s. 25–40) oraz studiów Mycielskiego w Paryżu na przełomie lat 1920. i 1930. („Paryskie lata studiów Zygmunta Mycielskiego w świetle jego zapisków i korespondencji”, w: *Między Warszawą a Paryżem (1918–1939)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Jolanta Guzy-Pasiak (= *Muzyka polska za granicą*, 2), Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2019, s. 85–100).

Zainteresowanie muzyką polską XX wieku uwidaczniają także artykuły recenzyjne mojego autorstwa, poświęcone książkom dotyczącym życia i twórczości muzycznej okresu socrealizmu („Tomasz Tarnawczyk: Optymistyczna i monumentalna. Symfonia w muzyce polskiego socrealizmu, Łódź 2013”, *Muzyka* 61 (2016) nr 2, s. 140–147; „Sławomir Wieczorek, Na froncie muzyki. Socrealistyczny dyskurs o muzyce w Polsce w latach 1948–1955, Wrocław 2014”, *Muzyka* 62 (2017) nr 2, s. 107–113) oraz historii festiwalu Warszawskiego Jesień („Lisa Jakelski, Making New Music in Cold War Poland: The Warsaw Autumn Festival, 1956–1968, Oakland 2017”, *Muzyka* 63 (2018), nr 2, s. 149–153; „Lisa Jakelski, Making New Music in Cold War Poland: The Warsaw Autumn Festival, 1956–1968, Oakland: University of California Press, 2017”, *European History Quarterly* 48 (2018) nr 2, s. 368–369).

Ważnym polem mojej działalności są także prace redakcyjne. Chciałabym tu zwłaszcza podkreślić fakt zainicjowania wspólnie z dr Jolantą Guzy-Pasiak, moją koleżanką z Instytutu Sztuki PAN, cyklu konferencji oraz serii wydawniczej *Muzyka polska za granicą*, której jesteśmy redaktorkami. Kolejne tomy serii są pokłosiem organizowanych przez nas w IS PAN konferencji naukowych, na które zapraszamy naukowców reprezentujących różne ośrodki w Polsce. Podczas dotychczasowych dwóch konferencji (styczeń 2017 i maj 2018,

trzecia zaplanowana jest na październik 2019) udało nam się skonsolidować środowisko badaczy zajmujących się problematyką polskich kompozytorów działających w XX wieku za granicą. Ponadto jestem współredaktorką tomu artykułów związanych z osobą i twórczością Zygmunta Mycielskiego (*Człowiek, myśl, muzyka. Wokół postaci i twórczości Zygmunta Mycielskiego*, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2019), a także książki *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy 1918–2018* (Fundacja Meakultura, Gliwice 2018). W tej ostatniej publikacji, przygotowanej według koncepcji dr Marleny Wieczorek, pełniłam także – poza pracą redakcyjną – rolę opiekuna merytorycznego, odpowiedzialnego za układ i zawartość całej publikacji.

Działalność naukową uzupełniam także o aktywność społeczną, przede wszystkim w środowisku Związku Kompozytorów Polskich, gdzie od 2015 roku pełnię funkcję Przewodniczącej Sekcji Muzykologów, zasiadając jednocześnie w gronie członków Zarządu Głównego stowarzyszenia (od 2017 w Prezydium Zarządu). Aktywność ta pozwala mi na podejmowanie działań na rzecz konsolidacji środowiska muzykologów i teoretyków muzyki, m.in. poprzez organizowanie dorocznych konferencji ZKP oraz pracę przy publikacji pism wydawanych przez Sekcję, a także podejmowanie współpracy z kompozytorami podczas wspólnie realizowanych wydarzeń artystycznych (m.in. Festiwal Siedmiu Nurtów na 70-lecie ZKP, Zob. zał. 4).

Publikacje naukowe niezwiązane z tematem osiągnięcia naukowego:

Monografie:

- 1) *Górecki. Portret w pamięci*, 42 rozmowy o Henryku Mikołaju Góreckim, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2013.
- 2) *The Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music Since 1956*, Taylor&Francis, Abingdon 2019.

Artykuły naukowe w czasopismach i rozdziały w monografiach wieloautorskich (w tym noty biograficzne):

- 1) „Polish Symphonies of the 1980s as Public Statements against Martial Law”, *Musicology Today* (2011), s. 178–191.
- 2) „Styl symfoniczny Tadeusza Bairda w utworach po 1956 roku” (= Forum Muzykologiczne, 4), red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Paweł Gancarczyk, Sekcja Muzykologów Związku Kompozytorów Polskich, Warszawa 2011, s. 39–51.
- 3) „II Symfonia Witolda Lutosławskiego i II Symfonia Henryka M. Góreckiego – dwie koncepcje późnowangardowej symfonii dwuczęściowej”, *Polski Rocznik Muzykologiczny* 9 (2011), s. 217–233.
- 4) „«Talent to dobro powierzone...» – etyka chrześcijańska w postawie twórczej i życiowej Witolda Lutosławskiego”, *Pro Musica Sacra* 11 (2013), s. 151–162.
- 5) „Lutosławski’s Second Symphony (1967) and Górecki’s Second Symphony (1972): Two concepts of the bipartite late avant-garde symphony”, w: *Polish Music since 1945*, red. Eva Mantzourani, Musica Iagellonica, Kraków 2013, s. 163–174.

- 6) „Muzyka czasów terroru? Okupacyjne uwertury orkiestrowe Grażyny Bacewicz i Andrzeja Panufnika”, w: *Grażyna Bacewicz. Konteksty życia i twórczości*, red. Marta Szoka, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź 2016, recenzenci: dr hab. Małgorzata Janicka-Słysz, prof. AM w Krakowie, dr hab. Violetta Przech, prof. AM w Bydgoszczy, s. 25–40.
- 7) „Mikołaj Górecki” [nota biograficzna], w: *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018, recenzent: dr hab. Krzysztof Moraczewski, prof. UAM, s. 175–177.
- 8) „Stanisław Skrowaczewski” [nota biograficzna], w: *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018, recenzent: dr hab. Krzysztof Moraczewski, prof. UAM, s. 289–291.
- 9) „Paryskie lata studiów Zygmunta Mycielskiego w świetle jego zapisków i korespondencji”, w: *Między Warszawą a Paryżem (1918–1939)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Jolanta Guzy-Pasiak (= Muzyka polska za granicą, 2),
- 10) Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2019, recenzenci: dr hab. Tomasz Baranowski, dr hab. Katarzyna Szymańska-Stułka, prof. UMFC, s. 85–100.
- 11) „Konstruktywizm i konstrukcja w muzyce polskiej XX i XXI wieku”, w: *Powracające fale w muzyce polskiej 1918–2018*, red. Marta Szoka, Łódź 2019, recenzenci: dr hab. Violetta Przech, prof. AM w Bydgoszczy, dr hab. Jacek Szerszenowicz, s. 135–156.

Artykuły recenzyjne i recenzje:

- 1) „Tomasz Tarnawczyk: Optymistyczna i monumentalna. Symfonia w muzyce polskiego socrealizmu, Łódź 2013”, *Muzyka* 61 (2016) nr 2, s. 140–147.
- 2) „Sławomir Wieczorek: Na froncie muzyki. Socrealistyczny dyskurs o muzyce w Polsce w latach 1948–1955, Wrocław 2014”, *Muzyka* 62 (2017) nr 2, s. 107–113.
- 3) „Lisa Jakelski: Making New Music in Cold War Poland: The Warsaw Autumn Festival, 1956–1968, Oakland 2017”, *Muzyka* 63 (2018), nr 2, s. 149–153.
- 4) „Lisa Jakelski: Making New Music in Cold War Poland: The Warsaw Autumn Festival, 1956–1968, Oakland: University of California Press, 2017”, *European History Quarterly* 48 (2018) nr 2, s. 368–369.

Redakcja:

- 1) *Twórcy – źródła – archiwa* (= Muzyka polska za granicą, 1), red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Jolanta Guzy-Pasiak, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2017.
- 2) *Sto lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018)*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamrat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek, Fundacja Meakultura, Gliwice 2018.
- 3) *Między Warszawą a Paryżem (1918–1939)* (= Muzyka polska za granicą, 2), red. Beata Bolesławska, Jolanta Guzy-Pasiak, Warszawa 2019.

- 4) *Człowiek, myśl, muzyka. Wokół postaci i twórczości Zygmunta Mysłowskiego*, red. Beata Bolesławska-Lewandowska, Barbara Mielcarek-Krzyżanowska, Grzegorz Oliwa, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2019.

Publikacje o charakterze publicystycznym (czasopisma) wymienione zostały w załączonym osobno Wykazie opublikowanych prac (Zał. 4).

Beata Bolesławska-Lewandowska